

Sugár János

Hűségesztétika*

Nagy Karolina, Patrick Baumüller: *A hűség esztétikája*

→ Dóvin Galéria, Budapest

→ 2013. március 8 – április 20.

Nagyjából pontosan 34 évvel ezelőtt kezdett el néhány fiatalember ERDÉLY MIKLÓS társaságában a hűségről gondolkodni. Először cédulákat írtak a hűség lehetséges tárgyi megjelenítéséről, és ezekből alakultak ki az Indigó csoport *Hűség* című kiállításán látható művek. Valamiképpen mindegyik a hűséggel foglalkozott, és a csoport szellemiségéből következően, annak ellenére, hogy egyéni munkák születtek, mindegyikkel egyetértett mindenki, vagy, mondjuk úgy, hogy mindegyiket értette mindenki. Ezért akár egyetlen műnek is föl lehetett fogni az egész kiállítást. Hasonlóképpen működik a múzeumi, ún. tematikus kiállítások logikája is.

NAGY KAROLINA

Hűség, 2013, vas, akril festék, változó méret, egyenként: 110×14,5×1 cm

© Fotó: Erdei Gábor / Artdetektor

* A 2013. március 8-án elhangzott megnyitászöveg szerkesztett változata.

A bemutatott művek közül csak egyet emelnék ki, mert ezt a legegyszerűbb szóban leírni: Böröcz András egy nylonzacskóból anyaföldet szipuzott. A kiállítás ikonikus darabjává Erdély műve vált, amely 1986 óta a Beke László által szerkesztett középiskolai tankönyvben is megtalálható: egy fehér bottal finoman a falhoz támasztott A4-es indigó, azaz másolópapír. Erdély akkor már néhány éve foglalkozott az indigópapírral mint médiummal (ld. *Eredeti és másolat*, Vintage Galéria, Budapest, 2011), de ez volt az indigópapír első, törékeny fizikai valóságában való megjelenése. Nem véletlenül szokták ezt a művet akció-objektként meghatározni.

A vakok és csökkentlátók közismert fehér botja nem egy támaszkodásra szolgáló bot, valójában egy analóg protézis, egy új érzékszerv, azaz a következő lépés biztonságát kutató mechanikus radar. A legaktuálisabbat figyelni: léphetek-e arra, vagy sem. Nem kívánja ellenőrizni az egész teret, csupán a következő

lépést. Mintegy Robert Musil elméletét illusztrálja a következő lépés etikájáról. Ez pedig, konyhanyelvre fordítva, azt mondja, hogy az dönti el egy lépés helyességét, hogy folytatható-e. A folytatás, a következő lépés a művészek állandó kérdése, nem véletlen, hogy a 20. század nagy művésze kiváló sakkozó is volt egyben. A végtelenül pragmatikus és talán épp emiatt pontos Willi Bongard szerint a művészeknek a művészeti világban azt kell megoldaniuk, hogy a műveik a korábbiakhoz képest újjak legyenek, de bele is passzoljanak a korábbiakkal kialakított vonalba. Minden legyen más, minden lépés az ismeretlen irányába tartson, de ugyanakkor utólag logikus legyen. Ennek a technikája olyan, mint amikor valaki elemekből egy képet kezd el kialakítani. A nagyobb összképre való törekvés a ritkább, mert a kisebbek hamarabb lesznek felismerhetőek, a nagyobbak, amelyek az ismeretlenbe tartanak, csak később.

A *Hűség esztétikája* című kiállítás látszólag az érzékelésről szól. A különböző típusú fényelnyelő felületekből, azaz tiszta festékanyagból préselt, miniatűr formák a fehér fényt különböző mértékben nyelik el, és az, amit visszavernek, az agyunkban erős színek látványában jelenik meg. Így látunk színeket. És mivel hűtlenül nem hiszünk a szemünknek, leginkább megtapintanánk a tiszta színből álló formákat, de ez valószínűleg össze is rombolná a finom kis színtesteket. A pigmenttornyok után megtapintanánk a tér másik végén található plasztilin intarziákat is, amelyek ugyanúgy az anyag és a vele való munka végső teherbírását kísértik meg. És itt is minden hitetlen érintés nyomot hagy.

Ezt a két élményt a padlóba szúrt, táncoló fehér botok tengere kapcsolja össze. Valami oka volt, hogy a botokat éppen odaszúrták, mintha (Hokusai 1833-as *Hirtelen szélfuvallat* című fametszetén is látható) szétfújt A4-es lapok rögzítési akciójának nyomait látnánk. Mintha pont annak az akciónak a fázisai lennének, amely 34 évvel ezelőtt a falhoz támaszkodó botban ért véget. A kiállítás címét adó hűség-esztétika ezek szerint az érzékeinkben való elbizonytalanodás horizontális, és a múlttal való kapcsolat vertikális tengelyének a metszéspontján helyezkedik el.

Végezetül fontosnak tartom azt a tényt, hogy egy kereskedelmi galéria mutat be egy olyanfajta kiállítást, ahol a műtárgyak szabadabbak, nem köti meg őket a könnyen hazavihetőség elvárása, ilyesmit általában nem kereskedelmi galériákban, hanem múzeumokban szoktunk látni. A nyitottságát veszítő állami intézményektől a kereskedelmi galéria vesz át intézményes szerepeket. Bátor lépés, és ilyen értelemben aktualitását is adja a hűségen való gondolkodásnak.

NAGY KAROLINA
mulli, 2013, plasztilinmozaik, vas, 36×19×108 cm
© Fotó: Nagy Karolina

PATRICK BAUMÜLLER
Bento, 2012, pigment, üveglap
© Fotók: Erdei Gábor / Artdetektor

